herpy

GECKOR

Hainan cave gecko

Goniurosaurus hainanensis

En liten, mörk tigergecko från södra Hainan med ljusgula band över nacke, kropp och svans och orange till rödbruna ögon. Den är nattaktiv, sover gömd på dagen och vill ha det fuktigt och svalt. Den tål varken värme eller mycket hantering, men är inte svår att hålla när klimatet är rätt.

Familj: Eublepharidae Tidigare namn: *Goniurosaurus lichtenfelderi hainanensis; Goniurosaurus sinensis; Goniurosaurus kwanghua*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**7-11 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**75 × 30 × 30 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-90 %**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**1-4**
Inkubation	**60-75 dagar** vid 24-26 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Goniurosaurus hainanensis är en liten, smal tigergecko. Liksom *Eublepharis macularius* har den rörliga ögonlock och inga häftlameller under tårna. Grundfärgen är mörk, från violettbrun till nästan svart, och över kroppen löper fyra ljusgula band med svartbruna kanter: en båge över nacken, två band över ryggen och ett band där svansen snörs in. Ögonen är orange till mörkt rödbruna. Ungarna är enfärgat mörka mellan banden, medan vuxna djur kan ha små mörka fläckar.

Från nos till kloak mäter hanarna 7-10 cm och honorna 8-11 cm, och med svansen kommer ett vuxet djur upp i omkring 20 cm. Hanarna har 23-31 porer i en rad framför kloaken och ut på låren och en tydlig utbuktning vid svansroten. Svansen är djurets fettdepå, och en fyllig svans är det bästa tecknet på god hull.

Arten beskrevs av Thomas Barbour 1908 utifrån en ung hane som samlades in vid berget Wuzhi på Hainan i november 1906. Under många år räknades den till *G. lichtenfelderi* från Vietnam och södra Kina, senare som underart till den, men i dag är den åter erkänd som en egen art.

2025 visade en stor revision av artgruppen att det man hittills kallat *G. hainanensis* i själva verket är två olika linjer på ön. Den västra linjen lever kring typlokalen och behåller namnet. De senare beskrivna *G. sinensis* och *G. kwanghua* hör till den och är nu synonymer. Den östra linjen är närmare släkt med fastlandets *G. lichtenfelderi* och kallas tills vidare *G.* cf. *lichtenfelderi*. För

skötaren betyder det att djur som säljs som *hainanensis* kan tillhöra båda linjerna, och att äldre vägledningar och kartor inte skiljer mellan dem. Håll därför reda på djurens ursprung, och korsa inte djur av okänt ursprung.

Geckon är skygg, går i gömmor vid störning och kan hoppa om den blir skrämd. Den passar bäst för den som vill titta på sitt djur, inte för den som vill ha det i handen. Livslängden är inte dokumenterad för arten, men tigergeckor lever ofta över tio år i fångenskap. Den är en av de vanligaste tigergeckorna i hobbyn och ett bra ställe att börja i släktet. IUCN bedömer den som nära hotad (NT), och insamling för djurhandeln och förlust av livsmiljöer är de största hoten mot släktet.

Utbredning och livsmiljö

Arten finns bara på Hainan, den stora ön i Sydkinesiska havet utanför Kinas sydkust. Efter revisionen 2025 anses den bara leva i den södra och sydvästra delen av ön, på 30-800 meters höjd. Mot norr når den till Wuzhishan stad, mot söder till Sanya och mot väster till Jianfengling. Östgränsen är inte exakt känd, men ligger troligen vid de norra sluttningarna av Wuzhishan-bergen. Öster och norr om dem, från Haikou och Wenchang till Qixianling och Diaoluoshan, lever den östra linjen, *G.* cf. *lichtenfelderi*. Om de två möts någonstans är inte känt.

Typlokalen noterades aldrig exakt, men den nordvästra sluttningen av berget Wuzhi är mest sannolik. Fynden på kartan registrerades före uppdelningen, så fynd i den norra och östra delen av ön hör troligen till den östra linjen. Andra kan vara felbestämda eller komma från djur i fångenskap.

> **Naturlig utbredning:** Kina.

LIVSMILJÖ

Arten lever från låglandet upp till bergssluttningar på 30-800 meters höjd, på en ö där kalksten bara utgör omkring 3,5 % av ytan. De flesta tigergeckor är knutna till kalkstensberg, men släktets arter på Hainan är mindre kräsna. Arten lever både på kalksten och granit, medan den östra linjen lever på granit och vulkaniskt berg. Hur mycket arten föredrar kalk är oklart.

Tigergeckor lever inte bara i grottor. De håller vanligen till på skogsbotten, ofta nära vatten, i klippspringor och vid grottöppningar, och de klättrar lätt på skrovlig sten. Om dagen sitter de gömda, och på natten kommer de fram för att jaga. Klimatet på södra Hainan är tropiskt, men djuren lever skuggigt och fuktigt. Temperatur och fukt på artens lokaler är inte närmare kända.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

Skötsel

TERRARIET

Ett par ska ha ett terrarium på minst 75 × 30 × 30 cm (längd × bredd × höjd), och en liten grupp ska ha mer golvyta. Ett större terrarium på 80-100 cm i längd är en fördel. Bottenytan betyder mest, men djuren klättrar gärna, och sluttande korkplattor eller en bakgrund av kork används flitigt på natten. Geckon kan inte gå på glas, men locket ska ändå alltid sitta fast ordentligt.

Djuren är skygga och ska ha många gömslen: korkrör och korkbark, upp-och-nedvända lerskålar med en öppning, kokosskal och tät plantering. Gör dessutom en fuktkammare, till exempel en plastlåda med ett hål i sidan och fuktig sphagnum eller jord inuti, så att djuret själv kan välja hur fuktigt det vill sitta. Växter som gullranka och philodendron klarar sig bra. Stenar får bara användas om de ligger helt fast, så att de inte kan glida och klämma ett djur.

Som bottensubstrat kan du använda kokosmull, orkidébark eller en blandning av två delar ogödslad matjord, en del kokosmull och en del sand. Undvik ren sand, eftersom arten inte är en ökengecko, och vanlig gödslad planteringsjord och perlit. Håll botten fuktig i ena änden och torrare i den andra. Ventilationen måste vara god, även i plastlådor, som får många små hål i lock och sidor.

TEMPERATUR

Håll 22-26 °C på dagen och 18-22 °C på natten. Det klarar de flesta vardagsrum själva, och då är värmelampor och värmemattor överflödiga. Värme är artens svaga punkt. Temperaturen får bara kortvarigt nå 27 °C, och bara om djuret kan dra sig tillbaka till ett svalt, fuktigt gömställe. Ihållande värme över 27-28 °C kan snabbt bli dödlig. Arten ska därför inte ha någon värmeplats.

Ställ terrariet bort från soliga fönster och värmekällor och mät med en digital termometer. Blir djuren slöa eller slutar äta i varmt väder ska temperaturen ner med en gång.

Djuren kan få en sval period från oktober till januari med kortare dagar, lite mindre sprayning och en temperatur omkring fyra grader lägre än resten av året, så att nätterna kan komma ner till 14-16 °C. Under 21 °C kan utfodringen helt upphöra.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska följa en rytm med fuktiga nätter och något torrare dagar. Spraya terrariet på kvällen så att fuktigheten stiger mot 80-90 % och låt den sjunka till 60-70 % under dagen. Den bör inte ligga under 60 % särskilt länge åt gången, för torr luft ger problem med hudömsningen.

Botten ska vara fuktig men aldrig blöt och får gärna torka lite mellan sprayningarna. Fuktkammaren ger en säker plats att ömsa hud och lägga ägg. Ställ en låg skål med färskt vatten i terrariet och byt vattnet regelbundet. En hygrometer visar om fuktigheten håller sig på rätt nivå.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Geckon är nattaktiv och solar sig inte, så UVB behövs inte. Det viktigaste är en fast dygnsrytm med ljus i 11-12 timmar på sommaren, 8-10 timmar på vintern och mörker på natten. Dagsljus-LED eller T5-rör fungerar fint och håller växterna vid liv i ett inrett terrarium. Använd inte starka spotlights eller värmelampor, och se till att det finns skugga och gömställen hela dagen.

Utan UVB måste D3-vitaminet komma via fodret, så pudra insekterna med kalcium med D3 som beskrivs under foder. Plastlådor utan växter kan klara sig utan egen belysning när rummet har en naturlig dygnsrytm.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av insekter. Grundfodret kan vara syrsor, dubia-kackerlackor och gräshoppor, och som omväxling mjölmask och då och då en vaxmottslarv. Vaxmottslarver är feta och ska vara en godbit, annars blir djuren för tjocka. Insekterna får inte vara för stora: halvvuxna syrsor är lättare att klara av än stora kackerlackor, och vuxna dubia är för stora för de flesta djur. Kackerlackor och larver gräver ner sig, så ge dem i en låg skål.

Vuxna djur utfodras två gånger i veckan och tre gånger i veckan under avelssäsongen. Pudra insekterna med kalk med D3 och ett multivitaminpulver strax före utfodringen, eller strö lite pulver i foderskålen. Växla gärna mellan olika mineral- och vitaminpreparat. En fyllig svans visar att djuret får tillräckligt.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Geckon är skygg och mer nervös än *Eublepharis macularius*. Vissa djur tål att tas upp ett ögonblick, men de kan hoppa från handen om de blir skrämda, och hantering stressar dem. Ta därför bara upp den när du byter substrat, väger den eller ska flytta den. När den känner sig trygg kan den däremot vara nyfiken och jaga foder medan du tittar på.

Hanar tål inte varandra och ska hållas var för sig. En hane kan hållas med en eller flera honor, och honor kan hållas tillsammans om det finns utrymme och många gömställen. Håll ett öga på slagsmål och förlorade svansar. Ungar kan växa upp tillsammans, men då kan enstaka djur förlora svansen. Arten klarar sig också fint ensam.

Om dagen sitter djuren ofta samlade i de bästa gömställena, och de kommer fram när ljuset släcks. Arten använder troligen en fast toalettplats precis som den besläktade *G. huuliensis*, och det gör rengöringen enkel.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna känns igen på bulan vid svansroten och de 23-31 porerna framför kloaken, som honorna saknar. Könet kan oftast ses från 5-6 månaders ålder. Åldern vid könsmognad är inte känd; omkring två år, som hos den besläktade *G. huuliensis*, är en bra riktlinje. Sätt bara honor i avel när de är fullvuxna och i gott hull, så att äggen inte tär på kalkreserverna.

PARNING

Avelssäsongen börjar på våren, när temperatur och luftfuktighet stiger. Säsongen varar oftast från februari till september efter en sval paus från oktober till januari, som beskrivs under temperatur. Det räcker att sätta ihop en hane och en hona, och hanen kan tas ut igen för att ge honan ro. Honan kan lagra sperma och lägga befruktade ägg långt efter att hon har varit tillsammans med en hane.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger nästan alltid två mjuka ägg åt gången, sällan bara ett, och gräver ner dem i botten. Ställ därför en äggläggningslåda eller fuktkammare med fuktig sphagnum eller jord i terrariet. Det kommer vanligen en kull var 30-45:e dag under säsongen, sammanlagt en till fyra kullar per år.

Äggen kräver mycket kalk. Ge honan gott om kalk med D3 och insekter under hela säsongen och skilj henne från hanen en tid om hon magrar. Kalkbrist ger mjuka ben och förlorade ägg.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt till en sluten plastlåda med lätt fuktig vermikulit och ett par små lufthål och lägg dem ungefär en tredjedel ner i substratet. Markera ovansidan och vänd dem inte. Substratet ska vara fuktigt men inte blött och kan fuktas med lite destillerat vatten om det torkar ut.

Äggen kan inkuberas utan inkubator vid 24-26 °C, som är vanlig rumstemperatur, och kläcks efter 60-75 dagar, längre om det är svalare. I inkubator får temperaturen högst vara 27 °C. Om temperaturen bestämmer könet är inte känt. Ungen kan använda flera timmar på att ta sig ut ur ägget och ömsar hud strax efter. Låt den vara kvar i lådan ett dygn innan den flyttas.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nykläckta ungar mäter omkring 7-8 cm sammanlagt och har kraftigare band än de vuxna. Sätt dem enskilt eller två och två i låga plastlådor med ett gömställe, en låg vattenskål, en fuktkammare och fuktigt hushållspapper som botten de första två veckorna. På hushållspapper är det lätt att se om ungarna äter och har avföring. När alla äter bra kan du byta till fuktig kokosmull i ena änden och lägga i korkbark.

Första måltiden är små syrsor pudrade med kalk, omkring tre dagar efter kläckningen, och därefter tre gånger i veckan. Efter några veckor kan ungarna flyttas till terrarier på 40 × 40 × 35 cm. Skilj hanarna innan de blir könsmogna, eftersom de annars slåss.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig när klimatet är rätt, och de flesta problem beror på värme, torr luft eller fel foder. De typiska felen är:

- Värme över 27-28 °C, som ger stress och kan vara dödlig. Det är det viktigaste felet att undvika.
- För torr luft, som ger problem med hudömsningen. Ge en fuktkammare och spraya dagligen.
- För lite kalcium och D3-vitamin, särskilt hos avelshonor. Det ger mjuka ben och äggläggningsproblem.
- Fetma, om djuren får för många vaxmottslarver eller för stora måltider.
- Förlorade svansar efter slagsmål eller hantering. Svansen växer ut igen, men fettdepån går förlorad, så håll extra ögonen på fodret efteråt.
- Stress av för mycket hantering eller för få gömställen.

Ett friskt djur har en fyllig svans och klara ögon och är livligt på natten. Låt regelbundet undersöka ett avföringsprov för parasiter, och sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.